

երբ մահաբերը համահարակն Բա-
բուէն բուռն զօրութեամբ սկսաւ
արշաւել Տիպիսի և շրջակայ քա-
ղաքներու վրայ, ի Պաթմում բը-
նակեալ օամ. հպատակ 1500-
2000 ի մօտ թուրքեր և քրիստոն-
եայք առաջատանաւոր և մա-
կոյիներով փութային հապճեպով
փախել մահացու վտանգէն և ա-
պաստանիլ ի Տրապիզոն: Յայն-
ժամ քաղաքիս առողջապահական
տեսչութիւնը՝ գովելի հեռատե-
սութեամբ, և մանաւանդ ըստ
բարձրագոյն հրամանի կայսերա-
կան կառավարութեան այդ մա-
հաբեր և փախտական ուղևորին
առանց քաղաք մտնելու աշարկը
հսկողութեամբ ուղևորի Բլաթա-
նայի մարտնոցն զրկեց, զամէնքն
պէտք իւրաքանչիւրն քառաս-
նապահ մարտնոցն և նիւթայիկե-
րու: Այդ գեղազու ուղևորաց մէկ
մասն իրենց քառասնապահն գեո-
նոր լրացնելու վրայ էին, երբ
յանկարծ Բլաթանայի մարտնո-
ցին մէջ ևս համահարակն յերեան
եկաւ, և ըստ ամենայն հասանա-
կանութեան 150-200 ի շուրջ ան-
ձինք վարակուցան և 75-80 հոգի
մեռան: Յուլիս 15-20 ին հետախ-
ար մարտնոցի շրջանակէն դուրս
եկնելով Բլաթանայի գիւղաքա-
ղաքի ընտելաց մէջ ևս երեւցաւ,
քանի մը կեանքեր դրաւ և սե-
հողոյն տակ թաղեց: = Բլաթա-
նայ ըստած տեղն քաղաքէս եր-
կու ժամ հեռու գէպիլ արևմտեան
հիւսիս պղտիկ գիւղաքաղաք մ'է՛-
կեղուն ծխախոտի, եղիպտոսյո-
րենի և լուբիայի առևտրոյն: աստ
50-60 տուն հայեր ունին ունե-
ւոր և բարեկեցիկ վիճակաւ: =
Յուլիս 10 էն սկսեալ քաղաքս
երթեկեկոյ քանի մը շողեմաք
առժամեայ կերպիւ գաղաքեցան,
քաղաքս վարակեալ նկատելով:
Տեղական բարեխնամ կառավա-
րութիւնը Բլաթանայի գիւղաքա-
ղաքն ևս քարանդինայի և հսկա-
ղութեան ներքե առնելով հան-
գերծ համահարակն իւր սողմնա-
յին վիճակին մէջ խղճելու և ար-
շաւանքն կասեցնելու համար նախ-
նական դարմաններն հայթայթե-
րու ողջագոհի կարգադրութիւն-
ներ ըրած էր արդէն: Մինչդեռ
քաղաքիս վսեմ. կուսակալն հայ-
րական հոգածութեամբ և գովա-
նի անձնուիրութեամբ տեղւոյս
առողջապահական տեսչութեան
հետ կատարեալ համերաշխու-
թեամբ ոգի ի բրին կարգերը, սրբ-
տեսանդն կաշխատէր աղատ և
զերծ պահելու զերկիրն, անդին
քաղաքաջիբ սարսափով և երկու-
ղիւ աւելիժեալ խուռնեամբ և
բազմամտիս գիւղերն կը փախէին
ապաւէն և ապաստան գտնելու
համար: Յուլիսի վերջերն, մանա-
ւանդ Օգոստոս ամիսն լրիւ իւրով
կատարեալ ամայութիւն մը կը
տիրէր քաղաքիս մէջ. բնակու-
թեան արուարձաններ, ամբողջ
թաղեր, փողոցներ պարպուած և
զերեղմանական լուծեան դա-
տապարտուած էին: Այդ միջոցին
խիստ քիչերն մնացած էին քա-
ղաքիս մէջ. մաս մը սրանգուխ-
ներ, օտարաքաղաքացիներ ըն-
տանեօք, և տեղացի միջին դասա-
կարգի պատկանող ընտանիքներ
ստքա բուրն 100-150 տուն աղ-
գաբնակութիւնք էին, որք լաւ
համարեցան տեղերնին բնակելի
մնալ յուսացեալ ի նման Բարձ-

րելոյն քան թէ գիւղաքանցու-
թեան արտակարգ ծախուց են-
թարկել: Քօլէրայի սարսափն նիւ-
թական խել մը փնասուց և նորա-
նոր աղետոյ տեղի տուաւ: յըն-
թացս Յուլիս և Օգոստ. ամնոց
Տրապիզոնի և շրջակայից հետ առ-
ևտրական յարաբերութիւնք քօ-
լէրայի և քարանդինայի պատճա-
ռաւ պահ մը խղճեցան. տեղական
գործոց շրջաբերութիւնք կատարե-
լապէս դադարեցան, երբ մանա-
ւանդ Բլաթանա և Մինոպ մարքա-
նոցներ հաստատուելէ զինի, ցամա-
քի կողմը ի խանի գիւղ ևս զինու-
րական շրջոց հաստատուեցաւ,
հնդօրեայ քարանդինայի են-
թարկելով Երթեկեկ բուրջ ուղև-
որներն: Քոլէրայի սարսափն ան-
խոհեմ ձեռնարկութեանց և նը-
մին հետեօրդ անդարմանելի վը-
նասուց միջոց գրաղաքացիս քան-
զի միջին և աղքատ դասու շատ
մը ընտանիքներ, գիւղաքանցու-
թեան ծախն հոգալու համար,
ամանք տոկոսաւոր պարտուք, ո-
մանք տուններն դրաւ գնելով,
այլք՝ տնական կահ կարասիք վա-
ճառելով դրամ ճարեցին օգա-
փութութեան հաճոյքն չըզկու-
րու համար. գտնուեցան կիներ,
նորապսակ հարսներ և օրիորդներ,
որք իրենց կանացի զարդերն ա-
ժանադին վաճառեցին ծանուցեալ
հանդերձանաց ծախքերն հոգա-
լու: Իսկ այժմ քաղաքն շնորհիւ
ողջագոհի խնամոց և ձեռնարկե-
ալ աղղու միջոցներու, 1-2
բայտուիկ և մանազիկ դէպքերէ
զատ ցարդ զերծ մնաց ընդհա-
նուր կամ ահարկու վարակումէ,
և ուրախութեամբ կրնամք աւե-
տել ընդ հուպ քարանդինայի իս-
պառ բարձուր քաղաքիս շրջակա-
ներէն. ըստ որում 18-20 օրէ ի
վեր թէ ի Տրապիզոն և թէ մըր-
ձականերն հնտախոսի ո՛ր և է
գէպք պատահած չէ: = Տրապի-
զոնի վիճակին նորընտիր առաջ-
նորդ Գեր. Նիլիէն Ե. վարդապետ
Ս. յիւղեան՝ գիտէք և լսած էք
արդէն, որ ամայս 7 ին այսր ժա-
մանելով ողջամբ, օրուան զուարթ
և թաթ տպաւորութեան ներքե,
յոյժ համակիր ընդունելով ին
մը դատա ի ժողովուրդնէ: Հասո-
րակաց ամէն խուռնու և դատա-
կարգերու մէջ գոհութեամբ և
գովութեամբ ի խրոսուի Գեր. Ս. յի-
ւղեանի վրայ: Առաջնորդն ին-
քն անձնագոյն փորձառու, լըր-
ջարարոյ և բարեկիրթ նկարագրի
մ'ունենալ կը կարծուի: Տրապի-
զոնի աղաքային շրջանակաց մէջ
համարում և համակրութիւն օրէ
օր կուտնան. հանրային սիրոյ հօ-
սանաց հանգէպ մեք ևս մեր կող-
մէ ի սրտէ կը մտղթեմք Գեր.
Առաջնորդ Հօր՝ սմակցութիւն
Բարձրելոյն, իմաստութիւն, կա-
րողութիւն և համակրութիւն, ո-
րովք զօրացեալ կարենայ տանիլ
հովուական ծանր լուծն, արժա-
նագէս հովուել իւր սիրելի հօրը
և երկաթեայ կամք տոկալ պա-
տահական գժուարութեանց:

Յ. ԽԱՅԻԿԵԱՆ

ԱՉԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
Սերաստից նահանգի Տարէն-
տէ գաւառակի Աշոտի փոքր գիւ-
ղաքաղաքի աղաքային վարժարանն
որ, տարիէ մը հետէ բարեկարգ
վիճակի մէջ կը շարունակուէր,
կրէ յիշեալ գիւղաքաղաքէ Օ-

գոսա. 30 թուով առ մեզ ուղ-
ղեալ նամակ մը, այս օրերս փակ-
ուեցաւ և տղայք կը թափառին
փողոցներն. և այս՝ ոմանց երկ-
պառակութեան և հակառակաի-
րութեան պատճառաւ:
Յիշեալ նամակն ի վերջոյ ծա-
նօթութիւն կուտայ թէ՛ կիլիկիոյ
Ամեն. կաթողիկոսէ կարգալըծ
եղած Սահակ եպիսկոպոս Սահակ-
եան արք Սշառի գիւղաքաղաքի
մերձ Ս. Յակոբայ Մենաստանի մէջ
կը գտնուի և կըսպասէ Պատրիար-
քարանի որոշման: Նամակագիրն
կը յաւելու գրել թէ կիլիկիոյ Ա-
մեն. կաթողիկոսէ փրկնազրկու-
թեան դատապարտուած է տեղ-
ւոյն Տ. Մեարովայ քահանայն ալ
Սահակ եպիսկոպոսի Ողորմեցի ը-
ստուին համար:
— Պատրիարքարանն ստուգե-
լով որ Բարուի կիլիկիէր գիւղի
Մեարովայ քահանայն բողոքակա-
նութեան օրումն կը ցանէ ժողովը-
դեան մէջ և ապօրինի պահներ
կը ձեւացունէ, - գրեց առ առաջ-
նորդական Տեղապահ Ռալուի որ
հսկէ յիշեալ քահանայի ընթա-
ցից վերայ մինչև ցժամանումն նոր-
ընտիր Առաջնորդին:
— Շուրջայի եկեղեցոյ Տ. Խո-
րէն քահանայ Գիւլիկեան, որ
մայրաքաղաքս իսկիւտայ Սէլա-
միէ թաղը կը գտնուի և հիւան-
դութեան պատճառաւ արգելեալ
էր Ս. Պատարագ մատուցանելէ,
- ըստ վկայութեան խորհրդայ թա-
ղին առողջացած լինելով Պատրի-
արքարանն հրամայեց որ քահա-
նայական բոլոր պաշտօնը վարէ և
ժամանակ մ'ալ ի Կ. Պոլսոյ մնալէ
ետը վերադառնայ Շուրջայ:
— Եօզղաթի Առաջնորդա-
րանն հեռագրով Պատրիարքա-
րանէ հրաման խնդրած էր՝ մէկու
մը քոյրն իւր զըքանչին եղբօր
հետ պսակելու համար: Պատրի-
արքարանն թէ և կիլիկիոյ օրի-
նաց հակառակ կը համարի այս-
պիսի պակտորութիւն մը, բայց
նկատելով որ կիլիկիոյ կաթողի-
կոսական թեմերէն է Եօզղատու
վիճակն; պատասխանեց թէ պէտք
է դիմել առ Ամեն. կաթողիկոսն
կիլիկիոյ:
— Բերայի Ս. Ներսիսեան թեմ
եկեղեցոյ սեպհական Նոր Թատ-
րանի այրմանէն ետը՝ ապահո-
վագրական ընկերութեան և թա-
ղական ինտիմակալութեան մէջ
վերելած անհամահայտութիւնն
վերջացաւ՝ երկու կողմնէ կարգ-
եալ ճարտարապետաց վճռով:
Թատրանն 5500 լիւրայի ապահո-
վագրեալ էր. ճարտարապետք
վճար ևն որ ապահովագրական
ընկերութիւնն միայն 3600 լիւրս
վճարէ, 1900 լիւրս հաշուելով
թատրանին անվնաս մնացած պա-
տերն և առջիկ մասն:
— Ստուգած եմք թէ՛ բոլո-
րովին անհիմն է Նալովայի Հայոց
մէկ մասին ի հռոմէական դաւա-
նութիւն յարելու առաջադրու-
թիւնն, և առ հռոմէական Պատ-
րիարքարանն պատգամաւորու-
թիւն մը զրկուած լինելուն լուրն:
— Բարաքական ժողովն չորեք-
շաբթի աւուր նստին մէջ պահ մը
Հիւանդանոցի խնդրով զբաղելու
առիթ ունեցաւ: Ի նկատի առնը-
լով պատապարանին հոգաբարձու-
թեան բժիշկ անդամաց տեղեկա-
գիրն, և անտի վերահասու լինե-
լով որ այդ հաստատութեան բը-

ժըշկական ճիւղին մէջ չկան այն-
քան մեծ յուզման տեղի տալու
բնութիւն ունեցող թերութիւնք,
որպէս անցեալները կը հուշակուէր,
- որոշեց յանձնարարել պատուար-
ժան Հոգաբարձութեան, որ չիւր-
նայէ իւր ջանքն ու խնամքն՝ ըստ
բժիշկական օրինաց արժան գատ-
ուած բարեկարգութիւններն ըստ
կարելոյն ի գործ դնելու համար:
— Քաղաքական ժողովն տեո-
ներով Կաթողիկոս կեղեցունական
վարժարանի 91-92 տարեշրջանի
ուսումնական տեղեկագիրն և մա-
տակարարութեան հաշուեցոյցն,
որոշեց յղել առ Առաջնական և
Տնտեսական խորհուրդս, իստն
նիստ կազմելով քննելու և տե-
ղեկագրելու պայմանաւ:
— Հիւանդանոցի հոգաբար-
ձութեան անդամաց մին հրաժա-
րած լինելով՝ նորա տեղ ընտ-
րուեցաւ Մեծ. Յարութիւն Էֆէն-
տի Մոսախլեան:
— Առաջնական խորհուրդն
որոշեց՝ ուսուցչական վկայագիր
տալ պարտիզակցի ձըրկոյեան
Սարգիս Էֆէնտիի, և հրատարա-
կել թէ՛ պէտք է որ այսուհետեւ
հեղինակաց կողմնէ առ ի վա-
ւերացումն Առաջնական խորհր-
դոյ մատուցանելու երկասիրու-
թիւնք ձեռագիր լինին և ո՛չ աը-
պագրեալ:
— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայ-
րը երեքշաբթի Քաղաքական Ժո-
ղովոյ առեւտապետ վսեմ. Մագ-
տուտ Սիմոն պէյի հետ Բ. Գուռն
երթալով՝ շնորհակալութիւն մա-
տայց Պուլղարիոյ վարժարանաց
մէջ հայ լեզուի ուսման արդեւ-
քին բարձման համար, և ապա
գատական ու կրօնական գործոց
վսեմ. Նախարարին հետ տեսակ-
ցեցաւ:
— Իտալիոյ հանրապետութեան
Նախագահ Լէժիօն Կոնտեօր պատ-
ուանշանն ընծայեց հայազգի
հանրածանօթ նկարիչ Պ. Այվա-
զովաքի, հաւանելով գաղղիա-
կան արուեստահանգիսից մէջ ի
տես դրուած հրաշարուեստ պատ-
կերացն:
— Կայսերական Միւլբրէյ վար-
ժարանի հայ ուսանողներէն Հը-
մայեակ, Նիկոլոս, Միլաթի, Գէ-
որդ և Ստեփան Էֆէնտիներն մըր-
ցանակի արժանի հանգիսանալով
Օգոստ. Սուլթանէն շնորհեալ մէկ
մէկ ծանրագին ժամացոյցով մե-
ծարեցան:
— Արտաքին գործոց պաշտօ-
նատան հոգատակութեան գիւանի
անօրէն վսեմ. Օհան Էֆէնտի
Պագտապետն որ ժամանակէ մը
հետէ ի Փարիզ կը գտնուէր, -
վերադարձաւ քանի մ'օր յառաջ:
— Մայրաքաղաքիս նշանաւոր
վաճառականներէն Ատարձեան
Պօլոս Էֆէնտի ընտանեօրն իւ-
րուպէ վերադառնալու տեսն
5000 դրուշ նուիրեր է ձիւրը-
Մուսթաֆա-փաշայի մարտնոցի
մէջ գտնուող կարօս ուղևորաց ի
նպաստ:
— Գոնեայի նահանգի անտա-
ուաց նորընտիր քննչապետ Մեծ.
Կարապետ Էֆէնտի Գէրէսուէճ-
եան քանի մ'օր յառաջ ուղևո-
րեցաւ Յիւսուփա, որ է իւր պաշ-
տօնավայրն:
— Մանլու մէի Էֆրեար լրա-
գիրն որոյ հրատարակութիւնն
քանի մը շարժութէ հետէ ընդհա-
տեալ էր արտօնատէր և խմբա-

գրապետ Փանոսեան Մեծ. Կարա-
պետ Էֆէնտիի հիւանդութեան
պատճառաւ, - չորեքշաբթի վերա-
սին հրատարակիլ սկսաւ՝ օժան-
դակութեամբ և քաղաքիւրթեամբ
այնիւ աղգայնոց ամանց: Գիրքը
մեծցած, բայց տարեկան բաժա-
նորդագիրն մինչև 100 դրշ զեղ-
չուած է: Առաւօտները կանուխ
կը հրատարակուի, և ձեռքէ
կը վաճառուի 10 փարսլի: Փա-
նոսեան Էֆէնտի բաւական ա-
ռողջացած է. Յաղորդութիւն ի
յարաստեութիւն կը մտղթուի ի
բոլոր սրտէ, շնորհակալութիւն
մատուցանելով օժանդակող և
քաղաքիւրդ անձանց:
— Բնիկ վանեցի Սլիթուեան
Սարանի որդին Նշան տան երկու
տարիէ ի վեր ի պանդխտութիւն
եղած ու անյայտ եղած է: Յիշ-
եալն 30-35 տարեկան է, կար-
ճահասակ, գեղնահեր, յօնքերը
նուազ, աչքերը՝ գեղնագոյն, քի-
թը՝ միջակ, պիտերը՝ ցանցաւ,
լայնաշուրթն, կարճածնօս. և կեղծ
ատընվեաք (հաճի) ունի ձեռքե-
լուս լիւրայ: Կը յանձնարարուի
արդոյ աղգայնոց, որ կ'էէ եր-
բէք գիտեն նոյա ս'ւր, ողջ կամ
մեռեալ լինին, հաճին Պատրի-
արքարանի ծանուցանել:
— Մեցեալ տարի Ռուսիոյ մէջ
132 հայերէն գիրք հրատարակ-
ուեր են՝ ընդ ամենը 179918 օ-
րինակ:
Ն Ե Ր Գ Ի Ն Լ Ո Ւ Ր Ե Ր
Երէկ, ուրբաթու աղօթից հան-
դէտէն ետըր, Օգոստ. Սուլթա-
նին ներկայանալու պատիւ ունե-
ցաւ մայրաքաղաքիս ուստական
դեսպան Պ. Նէլիտօֆի:
— Երկրագործական դրամա-
տան և երկրագործական վարչու-
թեան ընդհանուր անօրէն ձէմալ
պէյ հինգշաբթի Հալապլի վար-
ժարանն երթալով՝ երկրագործա-
կան բաժնի բացման հանդէսն կա-
տարեց ի ներկայութեան անօրի-
նին, ուսուցչաց և ուսանողաց,
պարգևներ տուաւ այս տարի յա-
ռաջադէմ հանդիսացող եւստաֆ
Աքիֆ ու Յակոբ Էֆէնտիներու,
և ոչխարներ զննելով՝ աղքատաց
բաժնեց բարեմալթելով վասն կո-
րին կայսերական վեհափառու-
թեան:
— Օգոստ. Սուլթանն մէկ
մէկ լիւրս պարզեց Սե. ծովու
նուահանգիստներն երթալու հա-
մար կէմէնէ Կ. Պոլսու եկած 25
հիւանդ զօրաց:
— Օգոստ. Սուլթանն իմա-
նալով որ Պէնկաղիի գաւառին մէջ
Ժողովուրդը կը առտապի յերե-
սաց սովու և սղութեան, հաճե-
ցաւ հրամայել որ մարտէ ապառ
լինին յիշեալ գաւառը ներածեալ
արմաթը:
— Երկուշաբթի երեկոյ կայ-
սերական պալատան մէջ կուշնք
արուեցաւ ի պատիւ իտալական
դեսպանին: Ներկայ էին բարձր-
աստիճան նախարարք, պալատա-
կան մեծամեծք և գեղասպանատան
գլխաւոր պաշտօնեայք:
— Օգոստ. Սուլթանն հրա-
մայած է՝ մայրաքաղաքիս և նա-
հանգագ պահն աստիճանի վար-
ժարանաց երկերկու ուսանողաց
լուսանկար պատկերներն մատու-
ցանել իրեն:
— Պետական խորհուրդն քնն-
նութեամբ հաստատելով որ Զափ-

անհատի նախորդ գանձապահ
նախկին Եփեսոսի տեղափոխումը
նորից գործող մէջ անհատաբար
մեծ թիվով վարուելով, կառավար-
ական գանձուն 12000 զրուշի
այսինքն փաստած է, - որոշեց որ վը-
նարէ նոյն գումարն :

— Կ. Պոլսոյ քաղաքապետու-
թիւնն հրաման հանեց ամէն կող-
մին որ կառավարող այսուհետեւ
կարգադրուի ինչին, մէկ ձևով
զրեատ հագնին, և կառայ թուա-
նայաներն զգետուց օձերին վերայ
անտեսին :

— Ասիական երկաթուղոյ սը-
նատար Գ. Գառլա մայրաքա-
ղաքս կողմէ ինչ ինչ ինքնուրու-
կաբար կառավարութեան համար :

— Պարսկաստանի մահմեդական
խորհուրդեան ի նորոգելու գաղթա-
կանութիւնն կը շարունակուի Այս-
լաքի մէջ 50 տուն գաղթեցին :
Այս գաղթականաց գրեթէ ա-
մէնքն ալ Սիւրի ներքերը կը գե-
տորուին :

— Առևտրական գառարանն
նախորդ ամսոյ 24 ին, սեանկու-
թեան և բանտարկութեան վճիռ
առաւ ի Կ. Պոլսն Հասան-Փաշա
խանը յանձնակառար թանաքը-
նան Յակոբ աղայի համար :

— Օգոստ Սուլթանը անտեսե-
լով Սեբրիանուպոլսոյ Նիմուսեի
թէրազը անուն մահմեդական
մահաւոր վարժարանի աշակեր-
տուհեաց միայն (1 տիֆէ հանքով)
ձեռագործ կայտերական թու գրան,
և հաւանեց ընտրել գաղանակի մը
զին ընծայեց աշակերտուհայն, և
հրամայեց իւր անձնական գան-
ձէն 700 զրշ անտեսական գան-
ձին արտադրել անօրէն Բիլա պէյի :

— Արտաական խորհուրդն վե-
րաքննութեամբ ալ հաստատեց
ձեռքի մէջ Մէհմեդի Գլխաւոր
քարտուղար Հազըր պէյի համար
արուած վճիռն, որ է եռամսեայ
բանտարկութիւն և վնասանեաց
պաշտօնազրկութիւն :

— Բանտերու անօրէնի նա-
խորդ օգնական Միկայիլ Եփէն-
սի համար 300 զրուշ հանքը-
տաթոշակ սրոշուեցաւ :

— Ի Կ. Պոլսն Պայպիտի կող-
մը սեղանաւոր վառիլարի փոխեր
է հետը տանելով անտեղ արուած
500 լիւրա :

— Տրապիզոնի նահանգի Էա-
ղիստան գաւառի Գուրա-Սիւրա
գիւղականի Բաթրան գիւղի Կոր-
տրական-Յայլաքը ըստած լեբան
վերայ Օգոստոսի 28 ին ընկելով
մեծութեամբ կարկուտ տեղապեր,
և կայծակ լճնելով 250 ի չափ
ոչխար կտորեր է :

— Ի Սինոպ խորհուրդի Մախսու-
սէի գործակաւարութեան քար-
տուղար թահմազլատէ Օսման է-
ֆէտի արքեպի վիճակին մէջ
կուր բռնուելով կեանքը Բաթի
պէյի հետ, գաղանակ
սպանուեր, և սպանին ձերբա-
կալուեր է :

— Կէլիքուրուի մէջ ամբու-
թեանց համար զօրաց միջոցու
պեղմանց ատեն քսակ մը դրամ
դառուեր է, և սպարապետու-
թեան Գուսն տեղեկանաւով որ
բանուած դրամին գումարն մեծ
է, հրամայեց բաժնել նոյն տեղ
աշխատող զօրաց :

— Սերաստիոյ նահանգի Օս-
մանը և Կիւմիշ Հաճի-Քէօյի
մէկ տեղը անցեալները թղթա-
բուծեան վերայ յարձակող և ու-

տիկանաց մէկն սպանող աւաղա-
կաց մին՝ վրայի կերպարանօք
բռնուեր, և խառովաներ է թէ
Կիւմիշ Հաճի-Քէօյի բնակիչներէն
է, և ինքն սպաննած է աստիկա-
նը :

— Լիբանանու գաւառի վար-
չական ժողովոյ անդամաց մեծ
մասին ընտրութիւնն օրինաց հա-
կաւակ տեսնուելով՝ նոր բնարու-
թիւն կառարել հարկ եղեր է :

— Հայքէպի կուսակալն իմա-
նալով որ անցեալները մայրաքա-
ղաքէն ի կեսարիա ուղիորդեալ
թղթաւարին վերայ յարձակող
7000 լիւրայի տանգերն յափշտա-
կող և այլ ոճիր ու սպանութիւն
գործող հաշակաւոր 2ուլլու օլլըն
Ուրֆայի գաւառի Սրուճ գաւա-
ռակի Նէյիանը ցեղի անդամե-
րէն Տէյի Մէհմեդի քով ապա-
տանած է, - խուճը մը ժանտար-
մա գրկեր է, որանք Տէյի Մէհ-
մեդի բնակարանը պաշարելով
յիշեալ շարագործն Մարթինի հը-
րոցանալն բռնեց Հազըր տարեր
են :

— Սեբրիանուպոլսոյ կողմն ա-
ւաղակաց ետեւէն դրուած զօրաց
մին բանտարկուած էր, Սինեքիի
չղթուրդը հետազօտելու ատեն
կանակի հրայանը կրակ անըրով
զիւրացիի մը սպանման պատճառ
լինելուն համար : Արդ քննու-
թեամբ հաստատուելով որ այս
սպանութիւնը պարզ գիտուածի
մը արդիւնք է, - բանտարկեալ զին-
ուորն արձակուեցաւ, և ըստ ս-
րոյման ատենին զինուորին կող-
մանէ սպանելոյն ժառանգորդաց
վճարելի 50 լիւրայի գումարն յը-
նարհել հանձեցաւ Օգոստ : Սուլ-
թանն :

— Ատանայի նահանգի Աղա-
մուր գաւառակի նախնական գա-
տարանի նախագահն, ընդհանուր
գատախաղի օգնականն, և հար-
ցարնինն դատի ենթարկեցան ի-
բըր օրինազանցը :

— Անդրիանուպոլսոյ մէջ Թա-
նաշարի անուն հոգաւոր գող
մը ձերբակալուեցաւ, որ ի Կ.
Պոլսն Ղալաթիա սպանութիւն
մը ըրած, Յունաստան իրանած,
և անդ ժանտարմա մը վիրաւորե-
լով յիշեալ անուպոլսոյ անցիկ
յաջողած էր :

— Անդրիանուպոլսոյ նահանգի
Միւրեթի մէջ գաւառակի Ռ. չմագ-
տերէ գիւղի մէջ 26 տուն և 1
վաճառատուն այրեր են :

— Դամասկոսի կառավարու-
թեան պաշտօնատան մէջ կիւրա-
ֆի համարակալութեան յատուկ
անեակն այրեր է :

— Բիդլիսում ըստ պաշտօնա-
կան տեղեկութեանց նախորդ ամ-
սոյ 18 էն մինչև վերջը, Ռուսիոյ
զանազան նահանգաց մէջ 290
զոճ տարած է, Գերմանիոյ Բէշ-
թայի ու Կայնոյ նահանգին մէջ
119 հողի հիւանդացի և 40 մե-
ուեր են, և Ռուսիոյ ու Գերմա-
նիոյ մէջ օր ըստ օրէ կը նուազի
հիւանդացիացի մեծուր թիւն :

— Գարձիալ ըստ պաշտօնական տե-
ղեկութեանց վասն նահանգի
մէջ հասարակաց սուղլու թիւնը
գահացուցի վիճակի մէջ է :

— Պարսկաստանի մահմեդական
խորհուրդեան ի նորոգելու գաղթա-
կանութիւնն կը շարունակուի Այս-
լաքի մէջ 50 տուն գաղթեցին :
Այս գաղթականաց գրեթէ ա-
մէնքն ալ Սիւրի ներքերը կը գե-
տորուին :

— Առևտրական գառարանն
նախորդ ամսոյ 24 ին, սեանկու-
թեան և բանտարկութեան վճիռ
առաւ ի Կ. Պոլսն Հասան-Փաշա
խանը յանձնակառար թանաքը-
նան Յակոբ աղայի համար :

— Օգոստ Սուլթանը անտեսե-
լով Սեբրիանուպոլսոյ Նիմուսեի
թէրազը անուն մահմեդական
մահաւոր վարժարանի աշակեր-
տուհեաց միայն (1 տիֆէ հանքով)
ձեռագործ կայտերական թու գրան,
և հաւանեց ընտրել գաղանակի մը
զին ընծայեց աշակերտուհայն, և
հրամայեց իւր անձնական գան-
ձէն 700 զրշ անտեսական գան-
ձին արտադրել անօրէն Բիլա պէյի :

— Արտաական խորհուրդն վե-
րաքննութեամբ ալ հաստատեց
ձեռքի մէջ Մէհմեդի Գլխաւոր
քարտուղար Հազըր պէյի համար
արուած վճիռն, որ է եռամսեայ
բանտարկութիւն և վնասանեաց
պաշտօնազրկութիւն :

— Բանտերու անօրէնի նա-
խորդ օգնական Միկայիլ Եփէն-
սի համար 300 զրուշ հանքը-
տաթոշակ սրոշուեցաւ :

միւշուրի հիւանդանոցի բժիշկ-
ներէն Նազգաշեան Եփէնսիի :
Ներկորդ աստիճանի Օսմանիէ
պատանշան Փարիզի հոգաւա-
ւոր բժիշկներէն Գոստանթէն Բո-
լի : - Սանիէի երկրորդ աստիճան
թղթաւարութեան դիւանի ան-
գամներէն Օզէֆ Եփէնսիի : - Ա-
ռափին աստիճանի Օսմանիէ պատ-
անշան մայրաքաղաքի խաղա-
կան դեսպան կոմս Գրապիանօյի :
- Ներկորդ աստիճանի Մէհմեդիէ
աստիճանի երկաթուղոյ անօրէն
Պ. Հիւկէի : - Ներկորդ աստիճա-
նի Մէհմեդիէ թէնպէքիի Բէթիի
վարչական ժողովոյ քարտուղար
Տէօփէթ Եփէնսիի : - Չորրորդ աս-
տիճանի Մէհմեդիէ Գալահիսարը
- Մահիլի երեւելիներէն Հաճի Սէյի,
Հաճի Սէյի, Հաճի Պէքի, Բ-
չլիսն Մ. Նայի և Յակոբ Եփէն-
սիներու : - Չորրորդ աստիճանի
Մէհմեդիէ պատանշան՝ Ատա-
պաղարի Գայմաղամ Մէհմեդ
Նուզէթ պէյի : - Սրուեստից
չարագամ՝ պալատան վերայդ-
ներէն Հասան պէյի : - Իմթիլայի
սակի շարագամ՝ կայսերական
թիկնապահներէն Մէհմեդ Բէյի
պէյի : - Ներկորդ աստիճանի Օս-
մանիէ՝ Սինոպի կառավարիչ Բէշ-
չիա փաշայի : - Չորրորդ աստի-
ճանի Օսմանիէ՝ Ռուֆայի հաղա-
բապետ Հասան Եփէնսիի : - Հին-
գերտորդ աստիճանի Մէհմեդիէ
Յազըրի թղթաւարութեան տեղե-
նի օգնական Նէճիպ պէյի, և
Քէրէ. գաւառակի գայմաղամ
Յովհաննէս Թէրիա Եփէնսիի :

— Առևտրական գառարանն
նախորդ ամսոյ 24 ին, սեանկու-
թեան և բանտարկութեան վճիռ
առաւ ի Կ. Պոլսն Հասան-Փաշա
խանը յանձնակառար թանաքը-
նան Յակոբ աղայի համար :

— Օգոստ Սուլթանը անտեսե-
լով Սեբրիանուպոլսոյ Նիմուսեի
թէրազը անուն մահմեդական
մահաւոր վարժարանի աշակեր-
տուհեաց միայն (1 տիֆէ հանքով)
ձեռագործ կայտերական թու գրան,
և հաւանեց ընտրել գաղանակի մը
զին ընծայեց աշակերտուհայն, և
հրամայեց իւր անձնական գան-
ձէն 700 զրշ անտեսական գան-
ձին արտադրել անօրէն Բիլա պէյի :

— Արտաական խորհուրդն վե-
րաքննութեամբ ալ հաստատեց
ձեռքի մէջ Մէհմեդի Գլխաւոր
քարտուղար Հազըր պէյի համար
արուած վճիռն, որ է եռամսեայ
բանտարկութիւն և վնասանեաց
պաշտօնազրկութիւն :

— Բանտերու անօրէնի նա-
խորդ օգնական Միկայիլ Եփէն-
սի համար 300 զրուշ հանքը-
տաթոշակ սրոշուեցաւ :

— Ի Կ. Պոլսն Պայպիտի կող-
մը սեղանաւոր վառիլարի փոխեր
է հետը տանելով անտեղ արուած
500 լիւրա :

— Տրապիզոնի նահանգի Էա-
ղիստան գաւառի Գուրա-Սիւրա
գիւղականի Բաթրան գիւղի Կոր-
տրական-Յայլաքը ըստած լեբան
վերայ Օգոստոսի 28 ին ընկելով
մեծութեամբ կարկուտ տեղապեր,
և կայծակ լճնելով 250 ի չափ
ոչխար կտորեր է :

— Ի Սինոպ խորհուրդի Մախսու-
սէի գործակաւարութեան քար-
տուղար թահմազլատէ Օսման է-
ֆէտի արքեպի վիճակին մէջ
կուր բռնուելով կեանքը Բաթի
պէյի հետ, գաղանակ
սպանուեր, և սպանին ձերբա-
կալուեր է :

— Կէլիքուրուի մէջ ամբու-
թեանց համար զօրաց միջոցու
պեղմանց ատեն քսակ մը դրամ
դառուեր է, և սպարապետու-
թեան Գուսն տեղեկանաւով որ
բանուած դրամին գումարն մեծ
է, հրամայեց բաժնել նոյն տեղ
աշխատող զօրաց :

— Սերաստիոյ նահանգի Օս-
մանը և Կիւմիշ Հաճի-Քէօյի
մէկ տեղը անցեալները թղթա-
բուծեան վերայ յարձակող և ու-

տիկանաց մէկն սպանող աւաղա-
կաց մին՝ վրայի կերպարանօք
բռնուեր, և խառովաներ է թէ
Կիւմիշ Հաճի-Քէօյի բնակիչներէն
է, և ինքն սպաննած է աստիկա-
նը :

— Լիբանանու գաւառի վար-
չական ժողովոյ անդամաց մեծ
մասին ընտրութիւնն օրինաց հա-
կաւակ տեսնուելով՝ նոր բնարու-
թիւն կառարել հարկ եղեր է :

— Հայքէպի կուսակալն իմա-
նալով որ անցեալները մայրաքա-
ղաքէն ի կեսարիա ուղիորդեալ
թղթաւարին վերայ յարձակող
7000 լիւրայի տանգերն յափշտա-
կող և այլ ոճիր ու սպանութիւն
գործող հաշակաւոր 2ուլլու օլլըն
Ուրֆայի գաւառի Սրուճ գաւա-
ռակի Նէյիանը ցեղի անդամե-
րէն Տէյի Մէհմեդի քով ապա-
տանած է, - խուճը մը ժանտար-
մա գրկեր է, որանք Տէյի Մէհ-
մեդի բնակարանը պաշարելով
յիշեալ շարագործն Մարթինի հը-
րոցանալն բռնեց Հազըր տարեր
են :

— Սեբրիանուպոլսոյ կողմն ա-
ւաղակաց ետեւէն դրուած զօրաց
մին բանտարկուած էր, Սինեքիի
չղթուրդը հետազօտելու ատեն
կանակի հրայանը կրակ անըրով
զիւրացիի մը սպանման պատճառ
լինելուն համար : Արդ քննու-
թեամբ հաստատուելով որ այս
սպանութիւնը պարզ գիտուածի
մը արդիւնք է, - բանտարկեալ զին-
ուորն արձակուեցաւ, և ըստ ս-
րոյման ատենին զինուորին կող-
մանէ սպանելոյն ժառանգորդաց
վճարելի 50 լիւրայի գումարն յը-
նարհել հանձեցաւ Օգոստ : Սուլ-
թանն :

— Անդրիանուպոլսոյ մէջ Թա-
նաշարի անուն հոգաւոր գող
մը ձերբակալուեցաւ, որ ի Կ.
Պոլսն Ղալաթիա սպանութիւն
մը ըրած, Յունաստան իրանած,
և անդ ժանտարմա մը վիրաւորե-
լով յիշեալ անուպոլսոյ անցիկ
յաջողած էր :

թէ՛ փաստարանը հետզհետէ կը
բազմանան, և բազում իւրեանց
ապրտան հայրապետը համար
դատական խնդրոց մէջ այլ բնդ-
այրց եղանակաւ վարուելով՝ կը
չուարեցունեն խնդրոց աշխարհ ու
գառարաններն : Միայն ի Պրիւսէլ
600 էն աւելի փաստարանք կը
գանուին եղեր : Այսպիսի գան-
գաններ կան նաև ամէն երկրի
մէջ լսելոյ օր ըստ օրէ յաւել-
ման համար :

— Ի Պրիւսիա և Կամ Ի Պրիւս-
սէլ և Կամ յիշեալ տիեզերական
Սրուեստահանդէս մը բանալու
խորհուրդ կայ, և թաղաւորն ալ
կը հաւանի. սակայն դեռ որոշ-
ուած չէ թէ յիշեալ երկու քա-
ղաքաց ո՞րն նախամեծար համա-
րելի է և ո՞ր տարոյ մէջ բանալ
հնար է :

— Պետրոպոլիէ գրուած է
թէ՛ Ռուսիոյ կառավարութիւնն
նչ ներքին և ոչ արտաքին փո-
խառութիւն ընելու դիտարկու-
թիւն չունի, և հետևարար անհի-
մըն են փոխառութեան վերաբեր-
եալ զրոյցք :

— Ռուսիոյ գահած առանդ Ար-
չիլուքան որ, ըստ հեռագրին,
երէկ Վիեննա հասած է, անդ քիչ
մը ժամանակ մնալէ ետքը պիտի
երթայ յԵւոպիա, և անտի Ս-
թէնք :

— Յունաստանի կառավարու-
թիւնն որոշեր է զինուորական
տարեկան ծախսոց յատկացեալ
16 միլիոն տրակլին 2 միլիոն
զերչել :

— Կըսուի թէ ձարոնի կայսրն
յառաջիկայ գարնան յԵւրոպա
պիտի այցելէ, և Մայիս ամսոյ
մէջ յիշեալ պիտի գանուի :

— Թեոսոլոյ (Յունաստան)
չըջակոյ անտուաց մէջ հրդեհ
պատահելով՝ մեծաքանակ մայ-
րիք մնիլի գարձեր և քանի մը
հարիւր հազար փրանքի փաստե-
ղեր է :

— Ի Նիւ-Նորք դամթերեան
գրութեամբ դարմանատան մը
հիմնադրութեան հանդէսն կա-
տարուեր է այս օրերու ի ներկա-
յութեան քաղաքապետին : Այս
առթիւ խնձար մը տրուեր, և
քաղաքապետն ատենախօսելով,
ծանուցեր է թէ այդ հաստատու-
թեան մէջ պիտի փորձուի նաև
քննարկի դէմ պատուաւորի դիւ-
ար, և կը յուսայ թէ յաջող
արդիւնք պիտի ունենայ :

— Թահլուսն ի Մայիլիա ու-
ղեղեալ հորդայր անուն անգլի-
ական չաղեանն ի Բէրլին հանդի-
սործ ատեն, նուաստիք արար ձըկ-
նորներէ ձուկ գներ կերեր, և
ձկանց մէջ շանձուկն թռնուոր
ձկնէ ալ գանուելուն պատճառաւ
նաւատեցաւ Ա ին ջը թռնուոր
ուր մեուեր են :

— Մասրիակի անգլիական
դեսպանին որդի Պ. Սէսիլ Տրոմբլե-
նօյի իւր անակի հասարակ-
ուեր է 8000 լիւրա պարարով :

— Ի Լանտն անցեալ տարի
2224 անանկութիւնք պատահեր,
և 250 միլիոն փրանքի կորուստ
եղեր է :

— Հեռագրիւր ըստ կը բերէ
թէ Եւրոպոյ մէջ խաչուեալ գինն
5 շիլին խորհրդացած է :

— Ի Մակեդոնիա Սէրիա ըս-
տած տեղին Երևելիներէն մէկը
ընեն հանող նարի Գորա Անա-
թոյի կամ Չանաքա անուն աւա-
ղակապետին խումբն անառաւ-
պահի մը վերայ կառածելով թէ՛

Լարեանց ընթացքը կը դիտէ և կա-
ռավարութեան կը հարգուէ, -
բռնեց, գաւառակի պէս շանկուրը
անցուցեր խորովեր են, և ապա ան-
խացեալ գիւղին պողոտային վերայ
ձգեր են թղթով մը, յորում
գրուած է եղեր « Ահա այսպիսի
վարձան կուտեան աւաղակաց
ընթացքն դիտող և հարգող
մարդիկ » :

— Սմերիկայի Բանաստ նա-
հանգի մէջ ասպատակութեամբ
հոգաւոր աւաղակալու մը
երկու շարաթ յառաջ Բանաս-
տէլ քաղաքը մտեր է դրամա-
տունները կորսուելու դիտամբ,
Խումբը 6 հոգիէ բաղկացեալ և
սպառազինեալ քաղաքը մտե-
լուն պէս, երկու մասի բաժնուե-
լով, մէկը Գոնալըն, իսկ միւսն
Քրիսթ Նապօնայ անուն դրա-
մատունները գնացեր են : Առա-
ջին դրամատան վարչական սե-
նակներն տակաւին բացուած չը-
լինելով՝ աւաղակը միայն գան-
ձագահն և ուրիշ պաշտօնեաց մը
գտեր, և սպառնալքօք բանալ
տալով դրամարկին սկսեր են
պարիերու մէջ գները դրամներն :

— Ի սր Գրամատան մէջ ալ աւա-
ղակը երբ համանուն գործով ըզ-
բողած են եղեր, գրան անցնող
ոտիկանական պաշտօնեաց մը լը-
սեղով աղմուկն փութացեր ծա-
նուցեր է ոտիկանութեան, և
հաննելով ոտիկանք սկսեր
են աշխտիլ աւաղակները ձեր-
բակալելու համար : Աւաղակը երբ
տեսեր են ոտիկանաց գան-
դրամատանց մեծ գները պակե-
լով վերի յարկէն գնաակ անգա-
ցընել սկսեր են, և քառորդ ժա-
մու չափ կուէ ետքը աւաղա-
կաց չորսը սպանուեր, մէկը ծան-
րապէս վիրաւորուեր, և միայն
մէկը փախելով աղաւթի յաջուեր է :

— Զօրավար Իկնաթիֆի (Եր-
բանու Երևանի գետապետ ի Կ. Պո-
լսն) Պետրոպոլիէ յիւրասաղէմ
ուղեղեր է :

